

TAPOLCZAI LAPOK

EZELEŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÖWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

Nemzetnevelés.

A háboru — így mondják — új korszakok magvetése. Pusztulás után, romok fölött épül a jövő új világa. S ez az új élet magában hordozhatja a fejlődés, a boldogulás képességeit.

Háboru alatt különösen megnyilvánul az emberekben a lélek nemessége s a természet ösztönössége. Amaz gyönyörű erkölcsi tulajdonságokat, emez a magamegfelejtkezés, a léleksivárság s az érzelkek deliriumának szomorú jelenségeit váltja ki.

Hogy melyik erősödik állandóvá s melyik hajlandóságra épül a békesség új korszaka, az a háboru alatt folyó védekező munkától függ. Attól a munkától, mely a háboru utánra alapoz s a feltűnő erkölcsi s anyagi bajok orvoslásában, a nemzeti lélekből kiáradó erkölcsi javaknak megszilárdításában, egyszóval a bűnök, a bajok leküzdésében s dus helyreállításában tevékenykedik.

Azért, mert e világon nemcsak jószág van: szükséges az erkölcsi törvény, mely irányít, utra térít. Azért, mert a természetünkben több a rosszra vágó hajlam, szükséges a lelkierő, a kötelességérzet s a felelősség tudata. Tehát, hogy javithassunk, ismernünk kell a hibákat, mert csakis ezek ismerete szabhatja meg az új élet szervezésének útját, módját s eszközeit.

A nemzeti s társadalmi életnek fundamentuma az erkölcsös családi élet. Az a fontosság, mely e három közülés szerves összeillőségében s egymásra hatásában jelentkezik, egyenesen megköveteli a családi élet erkölcsös alapját. És — sajnos, manapság nyilvánvaló, hogy éppen a nagyobb emberi közületek alkotó részeiben, a családokban lazult meg leginkább az erkölcsi kötelék.

A hitvesi s anyai kötelesség s felelősség szálaiból erednek s hívő lélekben erősödnek. Ha a hit gyengül, a kötelesség s felelősség szálaiból is ereszkednek s a résen beoson a bűn a családi életbe. A családfő távolléte, legtöbbször az asszonynépre maradt, sőt gyarapodott jólét felelőtlen élvezete, vagy mondjuk a kereső hiányában jelentkező nyomor sok hitvesben meggyöngítette a kötelességet, a felelősséget s magából is, gyermekéből is kitért az ösztönösség, az érzékiség szabados élete.

A szerves kapcsolat folytán, mely a család, a társadalom s a nemzet között benső összefüggést létesít, egészen természetes, hogy a családi élet szelleme, erénye és bűne egységesítő,

erősítő, avagy szétbontó s gyengítő hatással lehet a társadalmi s nemzeti életre is. S viszont az is természetes, hogy a nemzeti s társadalmi élet folyamán — mondjuk, ma, a háboruban — nyilvánuló erkölcsösség, vagy erkölestelenség reávonatkozik a családi életre is.

Ez a szerves összefüggés jelölheti meg a sok jót s rosszat feltáró háboru elkövetkező új korszak előkészítésének vezérelveit. Ilyen elvek, tekintünk bár ezeknek szellemi, erkölcsi avagy gazdasági vonatkozására, csakis embernevelés hatalmas tényezőiből, a nevelésből sarjadhatnak. A nevelésnek pedig első sorban a családra kell hatnia, hogy ily módon az egyedek lelki kiművelésével kifejttesse a nagyobb közületekre: a társadalomra s nemzetre is befolyást gyakorló szellemi s erkölcsi nevelő hatását. A nevelés ebben a hármasságában, amint egy jeles pedagógusunk mondta: köznevelés, nemzetnevelés válik, amelyben egyesülnie kell a nevelés szervezetéhez tartozó minden tényezőnek. Egyház, iskolák, továbbképző intézmények, maga az igazságszolgáltatás, sőt a közigazgatás és a katonaság is beletartoznak a köznevelés szervezetébe, mert valamennyien nevelik az ország lakosságát. A közös cél, a nemzet nevelés, az erkölcsös s gazdag jövő alapozásának magasabb célja azonban megköveteli, hogy a közreható tényezők eddig ellentétes nevelési irányzatában az ellentéteket kiküszöbölő egységes irányelvek állandósuljanak. Hiszen a cél: boldogabb s jobb nemzeti jövő — közös cél, egyező gondolat minden nevelő tényező programjában s éppen azért valóra válhat a nevelés egységes rendszere is.

Egységes lesz pedig a köznevelés, ha irányelveiben, rendszerében egységkapcsolódik az embernek nemcsak földi, hanem magasabb rendeltetése is, hogy ilyképen az új korszak javára szerzett és erősített szellemi s gazdasági értékek mellett a hitvallásos lelkek erkölcsi gazdagsága is fényeskedjék s ennek hatása, törvényszerűsége családi, társadalmi s nemzeti életben egyaránt érvényesüljön.

Ilyen egységesítő s erkölcsösítő köznevelést kell már most sorompóba állítani iskoláknak s egyéb köznevelési faktoroknak, hogy a háborus napok sok lelki szépsége s dicsérhető jelensége mellett is nagyon szembeötlő erkölcsi tévedések orvoslásával, az ifjúság gondozásával s tanításával újra megerősödjék a családokban a jó erkölcs, hitvesekben s anyákban pedig az éghez kapcsoló kötelesség s felelősségérzet. A családokba visszahelye-

zett erkölcsösség záloga lesz a jövőnek, mert a nemzet kulturális s anyagi boldogulásának csakis erkölcsös családi élet lehet erős és biztos alapja.

A Vörös-Kereszt kitüntetései.

Közel két éve dül ott künn a harc, amelynek itt bent is vannak már hősei. Ott künn: életet kockáztatnak, áldoznak — a győzelemért. Itt bent: életet adnak vissza, harci sebből vérzőket újra erős katonákká gyógyítanak — a győzelemért. A cél, melyért harcolnak ott künn, melyért dolgoznak itt bent — egy. Az ádáz harc nyomán, ott künn, vér, szenvedés fakad, itt bent: a sebből vérző meggyógyul, a szenvedő megenyhül — a szeretettel ápolók gondozásától.

A szeretettel gyógyítók, ápolók — a mi itthoni hőseink. Orvosok, asszonyok és leányok, kik a vöröskeresztes zászló alatt munkálkodnak a győzelemért. Kik a háboru elejétől lankadást, fáradságot nem ismerő buzgalommal gyógyítanak és ápolnak. A gyógyító orvosok, az ápoló uriaszonyok és leányok a Vörös-Kereszt katonái.

A Vörös-Kereszt tapolczai katonái — jó katonák. Tudjuk, milyen munkát végeznek. Mily áldozatot hoznak az emberszeretet, a hazafiság oltárán. Az orvosaink megfeszített erővel végzik a hivatásukat, mely oly annyira megnagyobbodott a háboru idején. Az asszonyaink, leányaik, nem törődve a kisvárosi pletykázásokkal, nap-nap után ott vannak az orvosok mellett, kötik a sebsülteket, ápolják a betegeket. Kezüik nyomán gyógyulás: győzelem fakad.

Im most, mikor a jó katonákat kitüntetik, sor került a tapolczaiakra is. Ferenc Szalvátor főherceg, mint a monarchia vöröskereszt egyleteinek védnökhelyettese, a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismeréséül a Vörös-Kereszt hadiékítményes II. osztályú díszjelvényével kitüntette *Hertelendy Ferencné, dr. Kovács Vilmosné és Glazer Sándort*; a Vörös-Kereszt hadiékítményes ezüst díszjelmével *dr. Löke Mór, dr. Varjas Gábor, dr. Klein Gyula* orvosokat, *Bischoff Iloná, Hoffmann Margit, Pollák Adolfné, dr. Ruff Jenőné, Svastics Gyuláné, Schwarcz Magda, Szűcs Jenőné és Weiler Kálmánné* önkéntes ápolónőket. Ugyane kitüntetést kapta Badacsonytomajon *Vajda Elekné, Fackh Eugenia, Fülöp Veronika, Horváth János* plébános és *Mórocz József*.

Kitüntetés — megkülönböztetés. De ne legyen ez most Tapolczán, mert sokan vannak még jó katonák, kik szintén megérdemelték volna az elismerést. És ők ne érezzék a megkülönböztetést.

Igaz, fáj máson látni az elismerés külső jelét, melyet magamnak reméltem... Hogy őket még nem díszítették föl, ne szegje kedvüket. Majd eljő ennek az ideje is. Meg talán nem is a külső díszért volt az ő jószáguk?...

Nem szeretnénk, ha így volna. Legyenek továbbra is jók. Ne vonják meg szeretetteljes ápolásukat a hazáért oly sokat áldozó katonáktól. Lássák, ezek a katonák sem a fénylő éremért harcoltak, adták oda épségüket... és ha kell, nem-e harcolnak azért majd, kitüntetés nélkül is, tovább?

De igen. Legyenek ők is ilyen katonák és munkálkodjanak a szent cél érdekében továbbra is azokkal, kik már megkapták az elismerés külső jelvényét.

Az Istenség csodája.

Ebben a rettenetes időkben, melyekben az emberiség a világ fennállása óta a legnagyobb megpróbáltatások napjait éli, lépten-nyomon a lehetetlennek képzelt dolgokkal találkozunk.

A világnak eddigi csodái újból egygyel megszorodtak s az első helyet tölti be az, hogy az egész világ bámulatára ezer éves fennállásunkat annyi témérdek millió ellenséggel szemben egy újabb ezer évre hatalmasan újból biztosítottuk.

Bennünket, szegény magyarokat, a háboru előtti időkben a külföld csak muzsikuskigányainkról ismert. Mesterkelt osztrák politika révén rólunk tudomást nem szerezhettek, mert konzuljaink kapuja felett az osztrák szín s az irodákban kizárólag a magyar nyelv teljes mellőzésével a német volt a hivatalos.

A mostani háboru rettenetes áldozatokat követelt tőlünk, de ellenértékül megnyitotta a világ kapuit előttünk, melyeken keresztül szabad utat biztosít egy vitéz és művelt magyar nép teljes megismerésére.

Ez a világháboru kellett ahhoz, hogy rólunk az egész világ tudomást szerezhesen s bennünket alapjában megismerhesen.

Az Isteni Gondviselésnek jóságos közreműködésével mezőink gyönyörűek. Minden férfikéz a haza védelmében már két év óta s falvainkban csak elaggott öregek, asszonyok és gyermekek vannak s mezőink mindazonáltal szépek. Dicsőség az Urnak, hogy az elaggott apáinknak erőt, asszonyainknak kitartást s kisgyermekünknek pedig felfogást adott, hogy az egész ellenes világ gyalázatos kiéheztetési háborujában a háboru sikeres befejezéséhez az utat és módot megadta.

A háboruból kiveszi részét ma minden ember csekély kivétellel s legnagyobb része anyagilag tönkre megy, de a siker reményében panasz nélkül némán türi sorsát.

Legnagyobb elismerés és csodálat illeti meg a kishivatalnok osztályt, ki a régi fizetés mellett, a tiszteres árba felszokott szükségleti cikkek mellett a legnagyobb nélkülözéseket türi, nyugodtan és békében teljesíti hivatását.

Ma minden embernek érzelm és gondolatvilága egy. Egy az óhajtasunk, a mielőbbi béke és nyugalom.

A rettenetes sok nélkülözés, melyet a háboru reánk zudított, csak muló fájdalom lesz, mellyel épen úgy leszünk, mint a nagybeteg az operáció után.

A barbár oroszok által elpusztított

falvak apró viskói helyett egészséges lakóházak épülnek megfelelő iskolákkal és templomokkal. A háboruban meg-edzett véreink újabb tapasztalatokkal fognak lakóhelyeikre visszatérni s újabb kulturát fognak falvaikba vinni s egész új és gyakorlatilag jobban megfelelő alapokra fogják fektetni hazánk jövőjét, hogy a rettenetes háboruban szerzett hirnevünk a világ fennállásáig a napnál fényesebben tündököljön.

Z. H.

HIREK.

Főispánunk kitüntetése. *Sipeki dr. Balás Béla*, megyénk főispánja a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdeme elismerésül a Vörös Kereszt hadi-ékitményes *iszti* diszjelvényét kapta. Balás Béla dr. főispán a háboru tartama alatt más téren is rendkívüli tevékenységet fejtett ki s igen értékes hazafias munkájának, nemes buzgalmának megbecsülése, méltánylása a megérdemelt kitüntetés, amely az egész megyében őszinte örömet kelt.

Kérelem. A polgári fiúiskola igazgatósága a hősi halált halt, avagy kitüntetésben részesült volt tanulóknak mélyen tisztelt szüleit, testvéreit, rokonait és ismerőseit felkéri, szíveskedjenek a hősi halál, illetőleg kitüntetés körülményeit az iskolai értesítő számára az igazgatóval közölni.

Községi gyűlés. Tapolcza nagyközség képviselőtestülete ma, május hó 21-én, délelőtt 11 órakor az alábbi tárgyakban gyűlést tart: 1. Mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. Illetőségi ügyek. 3. Hunyadi János fellebbezése a 92—916. sz. határozat ellen. 4. Magyoróstező pere ügyében a per további soráról intézkedés. 5. Telepedési díj-megállapítások.

Gyermeknap. Az Országos Gyermekvédő Liga, a háboruban elhaltak árvái javára országos gyűjtést rendez. Gyermeknap címen ma van a gyűjtés. E célra Tapolczán is a városháza előtt gyűjtőpersely van felállítva és gyűjtőiveket is köröznek. Hazafias és felebaráti kötelességet teljesítünk, ha a nemes célra adakozunk. Tapolcza közönsége mindannyiszor követésre méltó példáját adta annak, hogy ily esetekben a legkészségesebben hozott áldozatot, amiben bizonyára most sem marad el.

Jutalom iparostanuló részére. A vallás és közoktatásügyi miniszter a tapolczi iparostanonciskola egy szorgalmas, jó viseletű a felszabaduláshoz közel lévő tanuló részére 50 korona jutalmat engedélyezett. A jutalmat az iskola tantestülete itéli oda az arra érdemes tanulóknak.

Nyilvános köszönet. A Vörös-Kereszt Egyesület tapolczi fiókja részére adakozni kegyesek voltak: *Szezemszky Gyuláné* ur-asszony Monostorapátiából 10 koronát; *Nyirádi Lajos* ur Nemesgulácsról 10 koronát; *Hirsch József* ur hust. A kegyes adakozóknak ezuton mondunk hálás köszönetet.

Az Elnökség.

Montenegrói pénzeket és bélyegeket árusít a Vörös Kereszt tapolczi fiókja javára lapunk kiadóhivatala.

Veszprém ünnepe. Ma ünnepli a Dunántúli közművelődési Egyesület Veszprémben főnállásának negyedszázados jubileumát Hornig Károly báró, biboros püspök fővédőségével. Az ünnepélyen a fővárosi előkelőségeken kívül a Dunántul minden nagyobb városának képviselőjében is sokan részt vesznek.

A félelmetes fagyos szentek elmúltak minden kártevés nélkül. Kissé lehűlt ugyan a levegő, de legalább vidékünkön kárt nem okozott a hideg. Ha még május 25-ike, Orbán napja is baj nélkül mulik el felettünk, hálával gondolunk az irgalmas szentekre, mert a fagyás mérhetetlen nyomort hozhatna édes hazánkra.

A katonák két heti szabadsága. Sokszor érkeztek kérdezősködések arra nézve, hogy azok a legénységi állománybeli katonák, akik állandóan a harctéren vannak, milyen időközben kaphatnak újabb két heti szabadságot. Erre való tekintettel ebben a kérdésben a következő intézkedés történt: A fronton levő legénységi állományhoz tartozó katonák hat hónap elteltével, azok pedig, akik nincsenek a fronton, kilenc hónap leforgása alatt kaphatnak ismét szabadságot.

Lesz elég gálíc. A mult hét folyamán vitték szét a tapolczi járás körjegyzőségi községeik szőlősgazdái részére küldött állami gálícot, amelyből az első permetezéshez kat. holdanként minden szőlősgazda, akinek készlete nem volt 565 dekagrammot kapott. Így hát az első permetezés, a peronoszpora elleni védekezés legfontosabb munkája, a gálíc hiány miatt fennakadás nélkül sikerrel folyhat le, csak a kellő időben történjék a védekezés. Szőlőink rendkívüli gyors és korai fejlődése teszi szükségessé a mielőbbi permetezést, amit gazdáink, okulva a multakon, sietnek is elvégezni. A mult hét legnagyobb részt kedvező időjárását felhasználva a gazdák és egész héten folyt a permetezés, és ha a jövő hét is ilyen lesz úgy vidékünkön május harmadik felében az első permetezést befejezzük, ami még ily általánoságban nem történt. Lelkesíti a gazdákat a gyors védekezésre, hogy a szőlők igen bő termést ígérnek. A védekezés további sikerétől függ az ígérkező termés biztosítása, amelyhez a szükséges gálíc a kellő időben szintén rendelkezésre fog állani a gazdának, mert mint halljuk Zalavármegye az eddig kapott gálícot kívül még 20 waggon gálícot fog kapni, amelyből minden szőlősgazdának átlag 15 kilogramm jut kath. holdanként, amely mennyiség kellő takarékoság mellett teljesen elegendő a védekezéshez. Ha tehát szőlőinket elemi csapás nem éri, úgy a termés biztosítása nem a gálíchiányon fog mulni.

Élénk fürdőélet ígérkezik a balatonmelléki fürdőhelyeken a nyár folyamára. A nagyobb fürdőhelyek szobái már legnagyobb részt lefoglalva vannak, még pedig tekintélyes berét. A fürdőhelyek gondoskodnak, hogy a vendégeket megfelelő mennyiségű és a mostani viszonyok között normális áru élelmickekkel láthassák el. Most alkalom van a balatoni fürdők gyakorlati megismertetésére, ha a vendégek kellő ellátást nyerne, akkor bizonyára a jövőben is felkeresik, mert hiszen szépségét és gyógyító hatását hamar megkedvelik; ha egyébként nem lesz panaszuk, — úgy biztosítva lesz a Balaton fokozatos látogatottsága.

Új vasuti megállóhely Csáktornya és Alsólendva között. A szombathelyi Máv. üzletvezetősége méltányolta a csáktornyai régi óhaját s a Csáktornya és Alsólendva közti vasuti vonalon a csáktornyai laktanya előtt feltételes megállóhelyet létesített.

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2—3 fillérrel többet:
MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem szinnyomás, de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *J. B. Modiano*

Bevonulás miatt azonnal eladó egy

jó kerékpár.

Megtekinthető vasárnap d. u. 3 óráig
Pauk Vilmos utóda cégnél (Kovács
Nándor).

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, tífusz, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítőszer a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 1-25 kor.-ért minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása Löffler, Vertun, Pertik, Vas, stb. intézeteinek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok beteggyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötözéseknél (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM- SZAPPAN

finom, gyenge pipereszappan lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is: szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ára 2 korona.

FODORMENTA- LYSOFORM

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 2 korona.

Az összes lysoform készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában. Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Újpesten.

Eladó kávéházi berendezés.

Tapolczán, a Balaton-szálloda kávéházának berendezése, ugymint egy diszes szélfogó, kávéházi pénztár, tekeasztal, esillárok, pamlagok, Thonet-féle asztalok és székek, valamint rézfogasok stb., jutányos áron eladók. :-

Bővebbet özv. Kovács Györgyné Tapolczán, Balaton-szálloda.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a szőlőbirtokos urakkal, hogy nálam csakis

valódi Nechwille-féle

AUSTRIA permetezők

kaphatók. Ugyisint legjobb minőségű

kénporozógépek

is már raktáron vannak.

Rézgálicra előjegyzéseket elfogadok.

PAUK VILMOS UTÓDA

vaskereskedő, TAPOLCZA.

ELADÓ BIRTOK.

C. 44000 □-öl rét és szántó föld szabadkézből egyben vagy kisebb részletekben eladó, esetleg terméssel. A birtok Ács Ferenc ur tulajdonát képezte.

Eladásról felvilágosítás kapható a diszeli körjegyzőségnél.

SZÉPIRODALMI
ÚJDONSÁGOK
RÉGI ÉS ÚJ
IRÓK MŰVEI
Lówy B. könyvkereskedése Tapolcza
raktárra érkeztek.

„ATLAS”

ASBESTCEMENTPALA
versenyen kívül legkitünőbb minőségű tetőfedő anyag.

Azonnali szállításra
minden mennyiségben kapható.

Védjegy

Védjegy

„ATLAS”

Asbestcementpalagyár Részvénytársaság.
SÜRGÖNYCIM: PALATLAS BUDAPEST. :: TELEFON: 179-60.
Központi iroda: BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 6-a. Gyár: Budafok.

Gépet, munkást és anyagot

takarít meg az, aki összes permetezőgépeit

Haizler-féle „TEMPUS” permeszórócsóval

szerelem fel. Minden gépre alkalmazható. Ára 24 K.

Kapható
a **BORÁSZATI LAPOK** szerkesztőségében,
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 23.